

Gratis prævention til unge mellem 17-25 år i Herning Kommune

Erfaringer fra Halsnæs Kommune, indikerer, at der er menneskelige gevinster at hente ved at tilbyde Hernings unge mellem 17-25 år gratis prævention. Samtidig er der også økonomisk fornuft i at investere i denne type forebyggelse, ligesom initiativet vil underbygge Herning Kommunes 'brand', som en kommune, der tænker i forebyggende indsatser og som en kommune, der vil deres unge det bedste. Med afsæt i erfaringerne fra Halsnæs Kommune anbefales en Herning-model med fokus på tværfaglighed og helhedssyn.

Gode erfaringer fra Halsnæs Kommune

Halsnæs Kommune har igennem det seneste år afprøvet at give unge mellem 12-25 år gratis prævention. Erfaringerne fra Halsnæs Kommune viser, at det primært er unge mellem 17-22 år, som har taget imod tilbuddet. Medarbejdere i kommunen beskriver afprøvningen som en kæmpe succes og peger på tre erfaringer, som underbygger, at det er en fornuftig idé at tilbyde gratis prævention til unge.

- For det første har Ungdomsmodtagelsen i Halsnæs haft seks gange så mange henvendelser, siden de er begyndt at tilbyde gratis prævention. Dette indikerer, at der kan være et potentielt uopdaget behov blandt de unge.
- Den anden vigtige erfaring, de har gjort er, at en meget stor andel af de unge, som henvender sig i forhold til prævention kan karakterises som udsatte unge. Disse unge har enten ikke råd til at købe præventionen, eller også prioriterer de ikke at afsætte penge i budgettet til køb af prævention. Denne gruppe af udsatte unge er en gruppe, som det etablerede system har svært ved at få adgang til, og som har svært ved at gennemføre en ungdomsuddannelse eller varetage et ordinært arbejde. Vi forventer, at det er samme målgruppe af unge, som vil henvende sig i forhold til gratis prævention i UngMod 24-7 Herning.
- Den sidste erfaring er, at en stor del af de unge vælger "længerevarende" præventionsformer – særligt hormonspiraler. Det er netop disse præventionsformer, som det ellers kan være svært at afsætte, da engangsbeløbet er relativt højt, men hvor holdbarheden strækker sig over flere år.

Halsnæs Kommune vil ved udgangen af året lave en erfaringsopsamling. De er overbeviste om, at de kan påvise en forskel i forbindelse med antallet af uønskede graviditeter.

En Herning-model

Med afsæt i de gode erfaringer fra Halsnæs Kommune, ønsker vi at udvikle en Herning-model. Fundamentet i Herning-modellen er et kompetent professionelt fagpersonale, som består af ungerådgivere med forskellige fagligheder. I UngMod 24-7 Herning er ansat fem ungerådgivere med forskellige fagligheder: en socialrådgiver, en psykolog, en sundhedsplejerske, en jordemor/sexolog og en læge. Når der tilbydes gratis prævention til unge mellem 17-25 år, står der således også er kompetent professionelt personale af ungerådgivere til rådighed for at rådgive og vejlede de unge. Det er individuelt, hvilken type prævention, der passer til de unge. Når vi tilbyder de unge gratis prævention, er det således afgørende, at vores jordemor samarbejder med de unge om at finde den præventionsform, som passer bedst til de unge. Derudover er det en central del af rådgivningen at informere de unge om eventuelle komplikationer og

bivirkninger ved præventionen samt at give de unge handleanvisninger, såfremt at de oplever problemer med præventionen. Rådgivningen i UngMod 24-7 Herning tager udgangspunkt i hele den unges livssituation, og vil således ikke udelukkende være med fokus på prævention. Med tanke på erfaringerne fra Halsnæs Kommune forventer vi, at unge, der henvender sig for at få gratis prævention, også har nogle sociale eller psykiske problemer, som skal håndteres af rådgivningens socialrådgiver eller psykolog. Denne tværfaglige praksis vil understøtte et helhedssyn, som vil bidrage til at styrke de unges fysiske og psykiske trivsel.

Vi ønsker det bedste for vores unge

Ved at give unge mellem 17-25 år, som har bopæl eller er under uddannelse/arbejder i Herning Kommune, mulighed for at modtage gratis prævention, sendes et klart signal om, at vi i Herning Kommune vil det bedste for vores unge. Vi sender et signal om, at det er afgørende for os, at vi laver en forebyggende indsats for at bevare den sunde ungdom, som allerede eksisterer i Herning Kommune. Vi ønsker for vores unge, at de skal indgå i nogle sunde og udviklende fællesskaber, som kan medvirke til at de unge inkluderes i uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og i fritids- og foreningslivet. Det harmonerer godt med visionen om en forebyggende indsats, som Herning Kommune er bannerfører for på børneområdet med Sverigesprogrammet. At tilbyde gratis prævention til unge mellem 17-25 år kan derfor underbygge Hernings Kommunes 'brand' som en kommune, der tør at gå forrest på børneområdet ved at tænke forebyggelse på forskellige niveauer.

Økonomien

Herning Kommune har årligt udgifter til aborter og fødsler samt "usynlige" udgifter, som er afledt af, at nogle unge bliver forældre i en tidlig alder. Ved at give gratis prævention til unge mellem 17-25 år vil Herning Kommune ved en fornuftig økonomisk investering i en forebyggende indsats potentielt spare store udgifter på børne- og ungeområdet og uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet. Samtidig mindskes den kommunale udgift til medfinansiering af aborter og fødsler.

Gratis prævention – hvad koster det?

Hvis vi skal tilbyde unge mellem 17-25 år gratis prævention, skal vi tilbyde alle former for prævention, så de unge tilbydes netop den prævention, som passer til deres behov. Priserne på prævention varierer efter hvilken præventionsform, der vælges.

Her er en kort oversigt over estimerede udgifter til de forskellige præventionsformer. Tallene er baseret på udgifter til én ung:

- P-piller: 200-400 kr. årligt.
- Kobberspiral: 275 kr. (holder 5 år).
- Hormonspiral: 1200 kr. (holder 5 år)
- P-stav: 1175 kr. (holder 3 år)
- Kondomer: 5 kr. pr. styk
- P-ring: 110 kr. (holder 3 måneder)
- P-plaster: 35 kr. (holder 3 måneder)

I Halsnæs Kommune har ca. 2500 unge mellem 17-25 år bopæl. Kommunen har estimeret med en samlet udgift til prævention på 75.000 kr. om året. I Herning Kommune har ca. 9.400 unge mellem 17-24 år bopæl. Når vi tager de individuelle forskelle mellem kommunerne i betragtning, herunder at Halsnæs Kommune er en mere socialt belastet kommune, vurderer vi, at vi for et samlet beløb på 150.000 kr. om året kan tilbyde

gratis prævention til unge mellem 17-25 år i Herning Kommune. Dette svarer til, at vi hvert år kan tilbyde 125 unge gratis og valgfri prævention. Det er en fornuftig økonomisk investering i en forebyggende indsats, som kan give umiddelbare besparelser på medfinansieringen af aborter og fødsler, som årligt koster kommunen i omegnen af 900.000-1.000.000 kr. Det kan også give langsigtede afledte besparelser på børne- og ungdomsuddannelses- og arbejdsmarkedsområdet.

En undersøgelse foretaget af Arbejdernes Erhvervsråd viser således, at en pige, der bliver mor som 18-23 årig, får sine chancer for at tage en ungdomsuddannelse forringet med næsten 25 procentpoint. Dette kan betyde, at de unge potentielt aldrig får den uddannelse, som kan inkludere dem på arbejdsmarkedet. (Arbejdernes Erhvervsråd 2013) En afledt økonomisk effekt af dette er, at de unge fastholdes på offentlige ydelser, eksempelvis uddannelsesstøtte eller kontanthjælp.

Ved at give denne gruppe af unge gratis prævention og den rette rådgivning omkring, hvordan valget af prævention kan have afgørende betydning for deres livsmuligheder og fremtid, vil vi medvirke til, at flere unge får færdiggjort deres uddannelser og dermed også mindske risikoen for, at de unge ikke 'parkeres' på offentlige ydelser. Dette harmonerer godt med UngMod 24-7's formål om at fastholde de unge i uddannelse og arbejde.

Oldrup og Vitus (2011) påviser, at tidligt forældreskab kan være med til at øge risikoen for, at børn og unge oplever mistrivsel og udvikler problemer, der kan skade deres udvikling. For at sikre de unges trivsel og udvikling skal børne- og familieafdelingen iværksætte sociale indsatser, som bygger på en individuel vurdering af de unges behov for hjælp. Nogle gange iværksættes forebyggende indsatser som eksempelvis familiebehandling eller kontaktpersonordninger. Andre gange nødvendiggøres en mere indgribende indsats som eksempelvis aflastning eller anbringelse af den unge. Ved at give målgruppen for UngMod 24-7 gratis prævention og den rette rådgivning, vil vi medvirke til at forebygge sociale problemer blandt unge udsatte familier i Herning Kommune, men vi vil også medvirke til at forebygge omkostningsfulde sociale indsatser som eksempelvis anbringelser.

En sidegevinst: nedbringer forekomsten af seksuelt overførbare infektioner

Antallet af unge, der får konstateret klamydia er fordoblet de seneste 10 år. De seneste år er der på landsbasis opdaget næsten 30.000 klamydiatilfælde årligt. Det reelle antal smittede vurderes dog til at være 50.000 pr år. Unge under 25 år udgør 72 % af de smittede. Kommunefordelingen over forekomsten af klamydia viser, at der er meget stor forskel på, hvor stor en andel af de unge i de enkelte kommuner, som er blevet diagnosticeret med klamydia. Forskellen peger også på, at det er muligt at nedbringe forekomsten i de kommuner, hvor sygdommen er særlig udbredt. Dog er det væsentligt at være opmærksom på, at antallet af diagnosticerede kan stige, hvis kommunerne iværksætter opsøgende indsatser i forhold til klamydia. Med andre ord: Hvis flere testes, er der også sandsynlighed for, at der findes flere positive (Sundhedsstyrelsen 2013).

I mange tilfælde opdager man ikke, at man er smittet. Konsekvenserne af ubehandlet klamydia kan være underlivsbetændelse, ufrivillig barnløshed, graviditet uden for livmoderen og kroniske underlivssmerter. Kondom beskytter mod klamydia. Vi kan ved at uddele kondomer gratis i UngMod 24-7 medvirke til at nedbringe forekomsten af seksuelt overførte infektioner og dermed forebygge underlivsbetændelse, ufrivillig barnløshed, graviditet uden for livmoderen og kroniske underlivssmerter blandt Herning Kommunes unge.

Evaluering og monitorering

UngMod 24-7 evalueres i efteråret 2017. Der er i samarbejde med De Nære Sundhedstilbud i Region Midtjylland udarbejdet en række indikatorer, der evalueres på. Der foretages ligeledes halvårslige eller årlige monitoreringer. Triple Aim anvendes som evalueringsmodel.

Der søges hermed om et samlet beløb på 300.000 kr. til at give gratis prævention til unge mellem 17 -25 år i UngMod 24-7's projektperiode. Vi kan således tilbyde 250 unge gratis og valgfri prævention under projektperioden.